

CohortOnderzoek OnderwijsLoopbanen

Postbus 9048, 6500 KJ Nijmegen
Telefoon: 024 - 365 35 00
E-mail: coolspecial@its.ru.nl

KOHNSTAMM INSTITUUT

Postbus 94208, 1090 GE Amsterdam
Telefoon 020 525 1226
E-mail: coolspecial@kohnstamm.uva.nl

ACHTERGROND

COOL Speciaal is net als COOL5-18 opgezet in opdracht van het Ministerie van OCW en wordt gecoördineerd door de Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Het wordt uitgevoerd door het Kohnstamm Instituut van de Universiteit van Amsterdam en het ITS van de Radboud Universiteit Nijmegen. Deze instituten voeren ook COOL5-18 in het basisonderwijs uit. COOL5-18 in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs wordt uitgevoerd door het GION (universiteit Groningen) en het Cito. Aan COOL Speciaal doen circa 30 scholen voor speciaal basisonderwijs mee en circa 50 scholen in cluster 2, 3 en 4. Bij de tweede meting in 2013/14 zullen naar verwachting ook scholen/vestigingen voor voortgezet speciaal onderwijs meedoen.

Meer informatie over COOL Speciaal kunt u vinden op onze website www.cool5-18.nl. Doorklikken naar **COOL Speciaal**.

in het speciaal
(basis)onderwijs

KWALITEIT VAN ONDERWIJS AAN ZORGLEERLINGEN

De kwaliteit van het onderwijs is regelmatig onderwerp van debat. Om dat debat goed te kunnen voeren, is betrouwbare informatie nodig over hoe leerlingen zich ontwikkelen. Zulke informatie wordt voor het regulier onderwijs geleverd door COOL5-18, het CohortOnderzoek OnderwijsLoopbanen voor leerlingen van vijf tot achttien jaar. COOL5-18 biedt elke drie jaar betrouwbare, vergelijkende cijfers over de kwaliteit van het onderwijs in het algemeen en voor de deelnemende scholen ook over de kwaliteit van de eigen school. Voor het speciaal (basis)onderwijs was zulke informatie tot nu toe niet voorhanden. Vanaf het schooljaar 2010-2011 gaat dat echter veranderen. COOL5-18 wordt uitgebreid met COOL Speciaal: een onderzoek op scholen uit het speciaal basisonderwijs en de clusters 2, 3 en 4 van het speciaal onderwijs. Het doel van COOL Speciaal is om van verschillende groepen leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs in kaart te brengen hoe ze zich ontwikkelen, cognitief en sociaal-emotioneel. Een tweede doel is om te onderzoeken in hoeverre 'zorgleerlingen' in het regulier onderwijs en in het speciaal (basis)onderwijs van elkaar verschillen en welke leerlingen in welk type onderwijs het meest tot hun recht komen.

WAT IS COOL SPECIAAL?

In COOL Speciaal worden, net als COOL5-18, schoolloopbanen van leerlingen gevolgd. In COOL5-18 gaat het om leerlingen in groep 2, 5 en 8 basisonderwijs, leerjaar 3 voorgezet onderwijs en leerjaar 2 middelbaar beroepsonderwijs. In COOL Speciaal gaat het om leerlingen die ongeveer 10, 13 en 16 jaar oud zijn. Voor zover mogelijk worden toetsscores taal, lezen en rekenen van hen verzameld en ook gegevens over hun sociaal-emotionele ontwikkeling (gedrag, werkhouding, welbevinden, motivatie en factoren die het leren kunnen belemmeren). Bij de ouders wordt informatie ingewonnen over gezinskenmerken en bij de scholen over de achtergrond van de leerlingen en hun doorstroom naar vervolopleidingen.

COOL Speciaal start in het schooljaar 2010-2011. In dat jaar doen alleen leerlingen van 10 en 13 jaar mee. Drie jaar later doen naar verwachting ook leerlingen van 16 jaar mee. De leerlingen die meedoen worden gevolgd in hun verdere loopbaan, ook als ze van school veranderen.

OM WELKE TOETSEN GAAT HET, EN VOOR WIE?

Om optimaal aan te sluiten bij de praktijk die in vele scholen al bestaat, maken we gebruik van toetsen uit het Cito Leerling- en Onderwijsvolgsysteem (Cito LOVS). Het Cito heeft binnen het LOVS-systeem voor het speciaal (basis)onderwijs aangepaste toetsen ontwikkeld, die kleinere leerstappen omvatten en geschikt zijn voor leerlingen met een vertraagde ontwikkeling. De scores op deze aangepaste toetsen kunnen goed worden vergeleken met die op de reguliere Cito LOVS toetsen. Beide soorten toetsen zijn bruikbaar voor het onderzoek. Scholen die meedoen, kunnen per onderzoeksleerling en domein zelf kiezen welke Cito-toets wordt ingezet.

Als de school zelf al Cito LOVS toetsen afneemt, kan worden volstaan met het opvragen van de scores. Op scholen die zelf geen Cito LOVS toetsen afnemen, kan bij de eerste meting eventueel volstaan worden met een beperkt pakket.

Het complete toetspakket bestaat uit de toetsen Rekenen-Wiskunde, Drie-Minuten-Toets (technisch lezen), Begrijpend Lezen en (Lees)Woordenschat. Het beperkte pakket omvat Rekenen-

Wiskunde en Drie-Minuten-Toets voor de 10-jarigen en Rekenen-Wiskunde en Begrijpend Lezen voor de 13-jarigen. Niet alle leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs zijn in staat dergelijke toetsen te maken. Als dat niet mogelijk is, vragen we aan de leerkracht om een inschatting te maken van hun onderwijsniveau. Bij zeer moeilijk lerende kinderen in cluster 3 volgen we deze procedure standaard (daar worden dus geen toetsscores verzameld).

WAT BETEKENT DEELNAME VOOR UW SCHOOL?

Scholen die meedoen, krijgen in het schooljaar 2010-2011 op drie momenten te maken met het onderzoek. Aan het begin van het schooljaar komt een 'regiocoördinator' de onderzoeksprocedure uitleggen en de uitvoering bespreken. Tegelijkertijd worden administratieve gegevens opgevraagd van de onderzoeksleerlingen. De betrokken ouders worden per brief geïnformeerd. In januari-maart worden de toetsen afgenomen en enkele andere gegevens verzameld. De regiocoördinator brengt de onderzoeksmaterialen, geeft de leerkrachten uitleg over de afname en onderhoudt tussentijds contact (vraagbaak). Van de leerkrachten wordt in deze periode verwacht dat ze, naast de toetsafnames:

- per onderzoeksleerling een vragenlijstje invullen over sociaal-emotionele ontwikkeling en enkele onderwijsbijzonderheden;
- de onderzoeksleerlingen een korte vragenlijst laten invullen over welbevinden en motivatie;
- een vragenlijst meegeven aan/versturen naar de betrokken ouders.

Aan het eind van het schooljaar (mei-juni) worden de laatste gegevens verzameld, namelijk:

- per onderzoeksleerling een vragenlijstje over factoren die het leren kunnen belemmeren;
- voor de 13-jarigen: enkele gegevens over de doorstroom naar het voortgezet onderwijs.

Scholen die dat willen, kunnen ook kiezen voor afname van een vragenlijst burgerschapscompetentie bij de oudste leerlingen.

WAT HEeft UW SCHOOL AAN COOL SPECIAAL?

Deelnemende scholen ontvangen na afloop van het onderzoek een 'schoolrapport'. Hierin staan de resultaten van de eigen leerlingen, in vergelijking met die van andere scholen in hetzelfde cluster/van hetzelfde type én in vergelijking met de resultaten van de zorgleerlingen in het regulier basisonderwijs. In hoeverre groepen zorgleerlingen in het regulier en in het speciaal (basis)onderwijs kunnen worden vergeleken is voorwerp van het onderzoek. In het schoolrapport zullen we hiervan zo nauwkeurig mogelijk verslag doen. Het schoolrapport stelt de school in staat de eigen resultaten te vergelijken met die van vergelijkbare scholen of vergelijkbare groepen leerlingen en vormt aldus een nieuw instrument voor zelfevaluatie en kwaliteitszorg. Het rapport is vertrouwelijk en wordt alleen aan de school ter beschikking gesteld. De school kan natuurlijk zelf besluiten om de resultaten aan anderen ter inzage te geven, zoals ouders, bestuur en inspectie.

WAT HEBBEN ANDEREN AAN COOL SPECIAAL?

Betrouwbare informatie over de resultaten van leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs is voor velen van belang. Het Ministerie kan hiermee het eigen beleid evalueren en onderbouwen. De inspectie van het onderwijs is geïnteresseerd omdat het onderzoek mogelijk bijdraagt aan het vinden van goede beoordelingsstandaarden voor de leeropbrengsten in de sector. De WEC Raad en het SBO Werkverband ondersteunen COOL Speciaal omdat zij belang hebben bij een degelijke onderbouwing van het debat over de vraag wat van het speciaal (basis)onderwijs verwacht mag worden voor welke groepen leerlingen.

